मातृकाभेदतंत्रम् नं० १०५८

नं० १०५८ क
मातृका भेद तन्त्रम्
२३ पत्राणि
तन्त्रम्

स्याहकामेदतंत्रम्

मा·
भे तं·
१

ॐ नमः दुर्गायै कैलासशिखरे रम्ये नानारत्नोपशो
भिते पप्रच्छ परया भक्त्या भैरवं परमेश्वरं चण्डिको
वाच विद्युदा पूजनेनाथ स्वर्णरत्नैर्विभूषणैः कलिका
ले स्वर्णरत्नलाभभावस्तथा मणिः केनोपायेन देवेश
स्वर्णरत्नादि लभ्यते तद्वदस्व विशेषेण यथा रत्नादि
कं भवेत् यन्नोक्तं सर्वतन्त्रेषु तद्वदस्व दयानिधे श्रीशं
कर उवाच शृणु देवि प्रवक्ष्यामि यथा रत्नादिकं भवेत्
मन्त्रजस्य प्रसादेन किं रत्नं न हि लभ्यते यथा सामुद्र
केणैव वस्तु ड सामुद्रकेन तथा सामुद्रस्य प्रकारेन तत्
शृणुष्व प्रियम्वदे चीनतन्त्रानुसारेण पूजयेत् कलिकां
परां कालीं तन्त्रोक्तविधिना समाहे जपपूजनं सभे
वैकं तन्त्रेनाये ह्रिगुणं द्वापरे त्रयं एवं सर्वत्र जानीया
च्चतुर्गुणं जपः कलौ आनीय वहुयत्नेन सम्बलं तोल
कद्वयं वसुराग्रे शिवं चाग्रे मायाविन्दुविभूषितं वी
जं त्र्यं चाष्टशतं प्रजपेत् सत्वलोपरि अश्वीनितोलकं
मानेन कृत्स्नायेनु समुद्भवं दुग्धमानीय यत्नेन अष्टोत्त
रशतं जपेत् वस्त्रपूतेन सूत्रेण दुग्धमध्ये विनिक्षि
पेत् उत्तापं जनयेद्धीमान् मन्दमन्देन चाग्निना विन्दु
वेदांग पर्यन्तं अङ्केपो घं यथा भवेत् तदेवोत्तस्य तद्
व्यं तोयमध्ये विनिक्षिपेत् ततः परीक्षा कर्तव्या प्रद·

तत्पावकोपरि निर्धूमे पावके दृढं दृष्ट्वा उद्धाप्ययत्न
तः तत्रैव प्रजपेन्मंत्रं सर्वबन्धमयात्मकं आनीय
वह्नियत्नेन शुद्धं ताम्रं मनोहरं सार्द्धेनतोलकेताम्रं
वह्निमध्ये विनिक्षिपेत् यथावह्निस्तथाताम्रं दृष्ट्वा
उद्धाप्ययत्नतः गुंजाप्रमाणेन तद्द्रव्येन तत्क्षणाद्दय
द्विधा जयेत् समं समं हि गिरिजे गोप्यं भवति निश्चितं
श्रीचण्डिकोवाच गन्धहीनं भवेन्मंत्रं केनोपायेन शं
कर तत्सर्वं श्रोतुमिच्छामि यदि स्नेहोस्ति मां प्रति
श्रीशिव उवाच शिवं वह्निसमारूढं वामनेत्रविभूषितं
बिन्दुनादकलायुक्तं गन्धमादाय संलिखेत् उत्सतोपर
स्तुत्वा यथवाष्टोत्तरशतं यदि प्रजपेत्साधकश्रेष्ठो दुर्ग
न्धादिविनाशनं इति मातृकाभेदतंत्रे प्रथमः पट
लः १ श्रीचण्डिकोवाच वद ईशान सर्वज्ञ सर्वतत्त्व
विदाम्वर यत्त्वया कथ्यते देव मम संगो विहारतः क
थं वा जायते पुत्रः शुक्रस्य कुत्र वा स्थितिः वर्द्धमाने महा
लिंगे प्रवेशो वा भवेत्कथं भीतिशुक्रान्तं हे नाथ त्वा
हि मां भयसागरात् श्रीशंकर उवाच मणिपूरे महा
पद्मे सुषुम्नामध्यसंस्थिते तस्य नालेन देवेशि नाभि
पद्मं मनोहरं रक्तवर्णसमायुक्तं सदा शुक्रविभूषितं
ऊर्द्धनाले सहस्रारे ततः शुक्रविभूषिते तस्मादेवम

मा॰ भे॰ तं॰ २

नहन्तं वर्द्धतेचदिनेदिने मध्यनालेसुषुम्नान्तेह्यमा
कारंसशीतले आधोमध्यमधोनालेसदानन्दमयेशि
वे स्पृष्टएवार्द्धंगिसभगेतन्मध्येलिंगनाडने यद्रूपंपर
मानन्दंतत्रास्ति भुवनत्रयेनाभिपद्मंतुयद्रूपंतत्स्पृ
ष्टएवसमाहिते विन्दुनालमध्यदेशेसदापद्मंविराजि
तेवाग्देशेचाष्टशतंवतत्रखंतत्तदूहिः पृथिव्याजा
येतेसृष्टिर्निर्विघ्नेनयथाविते एवंश्रुतातततोदेविशि
वाकारेणवेतदा इतिमातृकाभेदतन्त्रेद्वितीयःपट
लः श्रीदेव्युवाच सर्वत्रैवश्रुतंनाथभोगंचेन्द्रियपुष्टि
दं भोगेनमोक्षमाप्नोतिकथंवदसियोगभृत् श्रीशं
करउवाच भोगेनलभतेयोगंभोगेनकुलसाधने
भोगेनसिद्धिमाप्नोतिभोगेनमोक्षमाप्नुयात् तस्माद्भो
गंसदाकार्य्यंवाग्पूजाद्यथेच्छया भोजनस्यविधाने
यत्तत्स्पृष्टएवप्रियम्वदे मूलाधारेतुयाशक्तिर्भुजगा
काररूपिणी जीवात्मापरमेशानितन्मध्येवर्ततेसदा
भेजनेषुभवेत्तस्यनिर्लिप्तोजीवसंज्ञकः सेवसाला
त्रिगुणमयीनिर्गुणोजीवउच्यते जीवस्यभोजनेदेवि
भ्रान्तिःकेवलसंशयः गुणत्रयकाकुण्डलिनीचन्द्रसू
र्य्याग्निरूपिणी मूलाधारात्तुतांदेवीमाजिह्वान्तांविभा
वयेत् शोधितान्मत्स्यमांसादीन्संमुखेस्थापयेत्तु

यः मूलमंत्रं समुच्चार्य्य ऐं ह्रीं मि कुण्डलीमुखे अनेन
मनुना देवि शक्तिग्रासं समुद्धरेत् प्रतिग्रासे परेशानि
त्रयं कुर्य्याद्विचक्षणः तदेव ब्रह्मरूपोसौ सत्यं सत्यं
सुरेश्वरि भुज्यते कुण्डलीदेवी इति चिंतापरो हि यः
मंत्रसिद्धिर्भवेत्तस्य ज्ञानसिद्धिर्न चान्यथा एवं कृते
ब्रह्मरूपः शिवरूपः स्वयं हरिः योगसिद्धिर्भवेत्तस्य
चाष्टसिद्धिर्भविष्यति शक्रभिर्दीयते यस्मै कृत्रिमदा
रुणं विषं भक्षणात्तत्क्षणाद्देवि अमृतत्वं न संशयः
मंत्रेण शोधितं द्रव्यं भक्षणादमृतं भवेत् तदेव का
लकूटं हि समुद्रमथने प्रिये तदाचारेण मनुना त
त्क्षणात् खादितं मया सर्पाकारा कुण्डलिनी पादे
वी परमाकला भुज्यते सर्परूपेण तत्रैव दारुणं वि
षं इति ते कथितं कांते भोजनस्य विधानकं एतत्
सर्वं महेशानि गोप्यं पशुसंकटे श्रीदेव्युवाच शृ
ण्डनाथ परानंद परमेश कुलात्मक वद मे परमे
शान होमकुण्डं तु कीदृशं श्रीशिव उवाच मणिपु
रस्य वामे तु नाभिपद्मं मनोहरं अष्टपत्रं तथा हृत्
तन्मध्ये कुण्डं लं भवेत् तु हेलादिकं देवि तत्कुण्ड
कामरूपकं सर्वकुण्डस्य देवि शिवविप्रः कर्त्तो विधीय
ते वर्तुलं बाहुजातस्य वैश्यस्य अर्द्धचन्द्रकं त्रिकोणम्

मा· भे· तं· २

3

दजातस्य होमकुण्डं सुरेश्वरि एवं कुण्डं महेशानि
नालत्रयविभूषितं इडानालसहस्रारान्तनविन्दुवि
भूषितं मध्येनालं नाभिमध्ये मूलाधारे च सुन्दरि श्री
लिंगाग्रमध्येनालं सदानन्दमयं शिवे होमकुण्डमि
दं देवि सर्वतन्त्रपरिष्कृतं येन होमप्रसादेन साला
ड्रूप्यमयो भवेत् विप्रस्य चाहुतिर्होमे विज्ञातव्यं च
तद्वयं तत्रियस्य त्रयं देवि वैश्यस्य चाहुतिर्द्वयं पादजा
तस्य होमे तु दद्यादेकाहुतिं शिवे चतुर्वर्णस्य होमेषु
मुक्तिस्यापि चतुर्विधा महामोक्षं ब्राह्मणस्य सायुज्यं
क्षत्रियस्य च सारूप्यं वैश्यजातस्य सालोक्यं शूद्रजाति
षु वासं कुण्डं वा स होम एवं हि सर्वदा स्थितं जातिभे
दे कुण्डभेदं कुर्यात् साधकसत्तमः सन्न्यासमग्निहो
मं च तावदेव कलौ युगे इति निकथितं कान्ते त्वं प्राण
सारमुत्तमं न वल्कंव्यपशोरपि संशयो मे न विद्यते
श्रीदेव्युवाच मद्यदाने महापुण्यं सर्वतन्त्रे श्रुतं मया
जातिभेदं न कथितं इदानीं तत्प्रकाशय श्रीमहा
देव उवाच सर्वयज्ञाधिपो विप्रः संशयो नास्ति पार्व
ति सौत्रामण्यां कुलाचारे तत्र ज्ञाता ब्राह्मणादयः ब्राह्मण
स्य महामोक्षं मद्यपाने प्रियंवदे ब्राह्मणः परमेशा
नि यदि पानादिकं चरेत् तत्क्षणाच्छिवरूपोऽसौ म

स्येसत्यंहिशैलजे तोयेतोयंयथालीनंतेजस्तेजसितेजसंत
था घटेभग्नेयथाकाशेवायौवायुर्यथाप्रिये तथैव
मद्यपानेनब्राह्मणोब्रह्मणिप्रिये लीयतेनात्रसन्देहः
परमात्मनिशैलजे सायुज्यादिमहामोक्षंतेनियुक्तेतवि
षादिषु सानारीमद्यपानेनउक्तादेवीनसंशयः सूक्ष्म
सूत्रेयथावह्निर्देहमध्येयथाशिवः तथारूपेहृदहृत
सूत्रेस्थूलरूपेतथाहरिः संयुक्तंकारयेदत्रवर्द्धमानो
महांकुशः मद्यपानेविनादेवितत्त्वज्ञानेनलभ्यतेअ
तएवहिविप्रेणमद्यपानंसदाचरेत् वेदमाताजपे
नैवब्राह्मणोनहिशैलजेब्रह्मज्ञानेयदादेवितदाब्रा
ह्मणउच्यते देवानाममृतंब्रह्मतदिदंकौलिकीसु
रा सुरात्रभोगमात्रेणवह्निहीमोभवेन्नरः शापमोच
नमात्रेणसुरामुक्तिप्रदायिनी अतएवहिदेवेशिब्रा
ह्मणःपानमाचरेत् सब्राह्मणःसवेदज्ञःसोग्निहोत्री
सदीक्षितः बहुकिंकथ्यतेदेविसएवत्रिगुणात्मकः
मुक्तिमार्गमिदंदेविगोप्तव्यंपशुसंकटे प्रकाशेसि
द्धिहानिःस्यान्निन्दनीयोनचान्यथा इतिमातृकाभेद
तंत्रेहरगौरीसंवादेतृतीयःपटलः ३ श्रीचण्डिकोवा
च कारणेनमहामोक्षंनिर्माल्येनशिवस्यच श्रुतंदेव
पुराणेषुतवभक्तःसुरेश्वरः आज्ञाहंतवनिर्माल्ये

मा
भे तं.
४

५

अग्राह्यकारणंविभो मद्यावाक्यंमहादेवकथंवदसि
योगगम्यत् श्रीशंकर-उवाच शृणुदेविप्रवक्ष्यामिनिर्मा
ल्यंपरिपृच्छति एतत्सर्वंप्रवक्ष्यामिसावधानावधार
य चतुरशीतिलक्षेषुयोनिगर्भेतथैवहि भ्रमणंकुरु
तेजीवस्ततोदुःखस्यभाजनं एतन्मध्येमहाज्ञानंयदि
स्याद्वीरवन्दिते तदामोक्षमवाप्नोतिभ्रमणंकेनवाभ
वेत् पापयुक्तोहिवाएवंलोनिर्माल्यंसदृश्यतेयदा त
दामोक्षोभवेत्सत्यंशिवरूपोनवान्यथा महापातक
युक्तोपिकारणंश्रपिपेद्यदि तदामुक्तिर्भवेत्सम्यंजा
तिभेदादिकंनहि सर्वजातिषुनिर्वाणेज्ञानेनपरमेश्व
रि अतएवहिदेवेशिशुभभावंमयाकृतं शुभभावार्थं
यद्वाक्यंपरिहासार्थमेवहि तत्रदर्शनमहावाक्यंनमिथ्या
परमेश्वरि निर्वाणविषयेदेविमद्यंपरमकारणं मद्य
पानंविनादेविमहामोक्षंनलभ्यते श्रीचण्डिकोवाच
गंगायांज्ञानतोमोक्षंतथैवम्रियतेयदि गंगायांस्नाधि
केनाथकारणंदेवदुर्लभे श्रीशंकर-उवाच शृणुब्रह्म
मयीदेविसत्यंदेविनवान्यथा तस्याःषोडशांशिकाया
गंगासुरपूजिता तथैवतुलसीदेवीषोडशांशिकानसंश
यः विमूढोहिचयोमर्त्यस्तीर्थसेवांनचाचरेत् यथैवमा
लिकामध्येमहापापंविमोक्षदं तथैवकारणंदेविमहा

मोक्षप्रदायकं कारणेन विना देवि मोक्षज्ञानादिकं
न हि महाशंखं विना देवि न मंत्रः सिद्धिदायकः सा
लाद्रक्षमयी माला महाशंखाख्यया पुनः शिलायं
त्रेषु हुत्वा यो गंगायां स्वरपूजिते नैवं स्पर्शनं महाशंख
स्पर्शनात् काष्ठवद्भवेत् श्रीपार्वत्युवाच गंगा तु का
रणं वारि मध्ये परमकारणं कारणस्पर्शमात्रेण का
ष्ठवन्मालिका कथं वद मे परमेशान इति मे संशयो
हृदि श्रीशंकर उवाच कारणं देव देवेशि मोक्षदं स
र्वजातिषु तथा स्वर्गादिजनकं गंगातोयं न संशयः
कारणे निवसेद्देवि महाकाली परा कला महाविद्या
वसेन्नित्यं महाशंखे च सर्वदा गंगायाः स्पर्शमात्रेण गं
गायां लीयते ध्रुवम् तत्क्षणे च महाशंखः काष्ठवन्ना
त्र संशयः शिलायंत्रे तु लग्नास्ते तत्त्वैव परमेश्वरि म
हाशंखे च मालायां यो जपेत् साधकोत्तमः अष्टसिद्धिः
करे तस्य सर्ववश्यं भुवनत्रयः मौलौ गंगास्थिता यस्य
गंगास्नानेन तस्य किं वाराणसी कामरूपं हरिद्वारं प्र
यागकं गण्डकी बदरिका देवि गंगासागरसंगमे य
स्य भक्तिर्महाशंखे तस्य दर्शनमात्रतः तीर्थस्नानफ
लं सर्वं लभते नात्र संशयः इति ते कथितं कान्ते सारा
त्सारं सुदुर्लभं न वक्तव्यं पशोरग्रे प्राणान्तेपि कदा

चन इतिमातृकाभेदतंत्रे हरगौरीसंवादे चतुर्थः
पटलः श्रीचण्डिकोवाच पारदंभस्मनिर्म्माणे के
नोपायेन शंकर तदहं श्रोतुमिच्छामि तद्वदस्व कृ
पानिधे श्रीशंकर उवाच पारदे भस्मनिर्म्माणे ना
नाविघ्नानि पार्वति अतएव हितज्ञो दोषशांतिं कुर्य्या
द्द्विजोत्तमः वरयेत् कर्म्मकर्त्तारं वक्ष्यमाणविधान
तः पूजयेत् षोडशं लिंगं पार्थिवं पर्वतात्मजे षोड
शेनोपचारेण नाडुलीलोक्तविधानतः भोगयुग्मं प्रद
तव्यं मधुपर्कं सुरेश्वरि पंचामृतेन देवेशं स्नापये
त्कुंडवारिणा पुष्पस्य प्रमाणं च युग्मवस्त्रं निवेद
येत् चतुरंगुलविस्तारं रौप्यनिर्म्माणपीठकं अल
कारं यथायोग्यं पुष्पाणि च निवेदयेत् अशक्तः सघृतं
वापि दद्यात् मलयजं शिवे षडंग धूपं देवेशि प्रदद्या
त् पुनः पुनः घृतयुक्तं तथा दीपं दद्यात् कल्पानेह
न वै नैवेद्यं विविधं रम्यं नानाफलसमन्वितं शर्क
रासंयुतं हृत्वा पायसं विनिवेदयेत् दद्यात्तोयं महे
शानि विजयासंयुतं प्रिये षडक्षरं महामंत्रं जपेद्दे
कसहस्रकं प्रजपेत् साधकश्रेष्ठस्ततः सिद्धो भ
वेद्ध्रुवं अथवा परमेशानि धनदां धनदायिनीं
पूजयेद्दृढयत्नेन षोडशेनोपचारतः द्वादशाह

जपेद्धीमान् दिक्सहस्रं ततो जपेत् तद्दशांशं महे
शानि होमं कुर्य्याद्विचक्षणः होमकर्म्मण्यशक्तश्चे
द्द्विगुणं जपमाचरेत् यदि प्रीता भवेत् सा हि तदा किं
वा न सिध्यति प्रत्यहं परमेशानि कुबेरो दीयते वसु
भस्मनिर्म्माणके कर्म्म विचित्रं तस्य किं शिवे गुरवे
दक्षिणां दद्याद् यथाविभववित्तैः ततः सिद्धो भ
वेन्मंत्री नात्र कार्य्या विचारणा श्रीचण्डिकोवाच वि
धानं देवदेवेशि भस्मनिर्म्माणकर्म्मणि सकृत्तत्कृ
तेन रूपेण भस्म सञ्जायते विभो श्रीशंकर उवाच
आनीय पारदं देवि मृत्पात्रयुगले शिवे पुष्पयुक्ते
न सूत्रेण बध्नीयाद् दृढयत्नतः मृत्तिकया च रजसा
धानस्य परमेश्वरि लेपयेद्दृढयत्नेन रौद्रे शुष्कं च का
रयेत् पुनश्च लेपयेद्धीमान् ततो वह्नौ विनिक्षिपेत्
अष्टमीनवमीरात्रौ निक्षिपेन्नैव सुन्दरि अथवा पर
मेशानि मृत्पात्रे स्थापयेद्रसं वल्लीरसेन तद्द्रव्यं
शोधयेद्दृढयत्नतः कृतनारीरसेनैव तत्रैव शोध
ने चरेत् एवं कृते तु शुद्धिः स्याद् यदि स्याद्दृढबन्धने पु
ष्पे च समानीय मध्ये सूत्रे च कारयेत् कृत्वा एव तल
सीयोगे तथा चूर्तकुमारिका एवं कृते वह्नियोगे भ
स्म सञ्जायते कैलासे भस्म पाशोभवे नरवर्णीय न दायाः

मा॰
भे तं॰
९

6

प्रसादतः विवर्णो जायते द्रव्यं यदि पूजां न चाचरेत् श्री
चण्डिकोवाच स्वयम्भूः कीदृशो नाथ कुण्डगोलं च की
दृशं सर्वकालोद्भवं नाथ कीदृशं वद शङ्कर श्रीशंक
र उवाच विवाहरहिता कन्या त्र्यब्दमेकं तु संयुता त
त्पुष्पोणितं महेशानि स्वयम्भू नात्र संशयः भर्तरि वि
द्यमाने तु कन्यायाश्चैव सुन्दरि तद्भवं कुण्डपुष्पं स
र्वकार्यार्थसाधनं मृते भर्तरि या देवि या कन्या च संजा
शिवे तदुद्भवं गोलपुष्पं देववशप्रकरं परं विवाहि
तायाः कन्यायाः पुरुषस्य हितायाः कन्यायाः पुरुष
स्य तु ताडनात् यदि पुष्पं समुद्भूतं वज्रं तत् परिकीर्ति
तं विवाहितायाः कन्यायाः प्रतिमासे तु यद्भवेत् सर्व
कालोद्भवं पुष्पं कथितं वीरवन्दिते सप्तक्रोशं वह्निम
ध्ये स्थापयेद् दृढयत्नतः तत उत्थापितं द्रव्यं स्वर्णपा
त्रे निधाय च प्रजपेत् परमेशानि प्रासादाख्यं महाम
न्तुं ततः सिद्धो भवेन्मन्त्री नान्यथा मम भाषितं एतन्म
न्त्रं महेशानि गजाण्डकसहस्रकं जपित्वा पूजयेत् प
श्चात् पार्थिवे शिवलिङ्गके ततः परीक्षा कर्तव्या मृण
मत्प्राणवल्लभे शुद्धतामेव वह्निमध्ये मृतपात्रे तोल
कं मितं द्रवीभूते च तन्मध्ये च शुक्रमानं क्षिपेद् यदि तत्
क्षणात् परमेशानि स्वर्णं भवति निश्चितं गुञ्जाप्रमा

णेनद्रव्यंभोजनेकुरुतेयदि सर्वरोगैःपरित्यक्तोजा
यतेमदनोपमः मंत्रसिद्धिर्भवेत्तस्यजायतेचिरजीवि
तः श्रृणुष्वपरमेशानिशतनारीरमेद्यदि वीर्य्यादि
रहितेनस्यतेजोवृद्धिकरंपरं सर्वाणेनैवपशणामिय
द्दिव्यालयुतोभवेत् तस्यचित्तेविलोकैवकुबेरोपिति
रस्कृतः गानेनतुम्बुरुःसालादानेनवासवोयथा म
हेशइवयोगीशःनिष्क्रितिरिवडेदेरः महाबलोम
हावीर्य्योमहासाहसिकःशुचिः महासत्त्वोदयावा
न्सर्वप्राणिहितेरतः वक्तुंकिंकथ्यतेदेविसएव
गणनायकः इतिमातृकाभेदतंत्रेहरगौरीसंवादे
पंचमःपटलः श्रीचण्डिकोवाच वदईशानसर्व
ज्ञसर्वतत्त्वविदाम्वर महारोगेमहादुःखेमहादा
रिद्र्यशंकटे नानाव्याधिगतेवापिनानापीडादिशं
कटे राजध्वंसेराजभयेकारागारगतेपुनः तथाग्र
हपीडनेचजलवह्निसमाकुले केनोपायेनदेवेश
मुच्यतेवदशंकर श्रृणुचार्वंगिसुभगेयु श्रीशं
करउवाच श्रृणुचार्वंगिसुभगेयन्मांत्वंपरिपृच्छसि
तत्तत्सर्वंप्रवक्ष्यामिसावधानावधारय याचाद्या
परमाविद्याचामुण्डाकालिकास्मृता योगमात्रेणसु
भगेकिंनसिध्यतिभूतले श्रीचण्डिकोवाच रहस्या

मा: भे नें ७

ण्डलोविख्यातःसर्ववित्परमेश्वर ग्रहणकालेकथंदे
वतस्पर्स्पर्शोदिवाकरे निशाकरेतथानाथइतिमेसं
शयोहृदि कथयस्वमहादेवयस्मादस्यप्रकाशय
श्रीशंकर उवाच शृणुचार्वंगिसुभगेप्रयोगेवोत्तमो
त्तमे ग्रहणंत्रिविधिंदेविचन्द्रसूर्याग्निसंयुतं शक्ते
ललाटवक्रेचवह्निस्तिष्ठतिसर्वदा वामनेत्रेतथाच
न्द्रोदक्षेसूर्यःप्रतिष्ठितः शम्भुनाथेनदेवेशिरमणं
क्रियतेयदा तस्यैवग्रहणंदेविशक्तियुक्तःसदाशिवः
वामनेत्रेतुस्वनेचशशांकग्रहणंतदादक्षनेत्रेतुस्व
नेचभास्करग्रहणंतदा ललाटेतुस्वनेवाग्निग्रहणं
परमेश्वरि शिवबीजंयतोवह्निरतोहंशंपरमेश्वरि
शिवशक्तेःसमायोगःकालंब्रह्ममयंशिवे अतएव
महेशानिराशयादीत्रविचारयेत् तिथिनक्षत्रयोगंच
यथायोगंमहेश्वरि तदेवपरमेशानिराशयादिगण
नंचरेत् शिवशक्तिसमायोगात्सर्वंब्रह्ममयंजग
त् मासपक्षतिथीनांचनोवार्थ्यंपरमेश्वरि दृष्टिमा
त्रेणसर्वंतदासिद्धिर्भवेद्ध्रुवं तत्कालेपरमेका
लेविज्ञेयंवीरवन्दिनेतत्रयद्यत्कृतंकर्मअनंतफ
लमीरितं एवंचकथितंसर्वंवहुकिंकथ्यतेधुना
यतत्सर्वगुप्तभेदंहितवस्नेहात्प्रकाशितं नवकंवा

पशोरग्रे प्राणांते पिसुरेश्वरि एतन्मंत्रप्रयत्नेन ब्र-
ह्माजानाति माधवः प्रणोमंत्रप्रयत्नेन स्वयोनिरि
वपार्वति श्रीचण्डिकोवाच चामुण्डायामहामंत्रं
कीदृशं वद शंकर आराधने कीदृशं वा तन्ह्वद स्वदया
निधे श्रीशंकर उवाच चार्वंगि सुभगे चामुण्डामंत्र
मुत्तमं यस्य विज्ञानमात्रेण पुनर्जन्म न विद्यते का
लीवीजयुगं देवि कूर्च्चंवीजं ततः परं अन्तरीपरमावि
द्याचामुण्डाकालिका स्वयं सप्ताहं पूजयेद्देवीं तु पचा
रैः षोडशैः पूजनेप्रजपेन्मंत्रं त्रिसहस्रं वरानने गा
यौतं पंचतत्वेन पूजयेत्परमेश्वरी तथा गायौ जप
न्मंत्रं कुलशक्तिसमन्विते यत्र निर्माण योगं पद्मिनी
वेकुर्यात्तस्य विस्तरं भोगद्युग्मं प्रदातव्यं मधुपर्कंय
थोचितं शाकेयथाविधेयं स्याद्दुरत्या परमेश्वरि त
थावस्त्रं प्रदातव्यं सर्वकल्याणहेतवे अलंकारं यथायो
ग्यं तत्र तत्र नियोजयेत् नैवेद्यं विविधं रम्यं नानाद्रव्य
समन्वितम् सामिषान्नं प्रदातव्यं परमान्नं सशर्करं-
पूजयेत्परया भक्त्या वलिदानं ततः परम् प्रत्यहं पर
मेशानि श्राध्येन वारुणीं हरेत् वारुणीं मदकां मदिरा
चेति यावत् संगे जाते महेशानि चाथवा वारुणीं ह
रेत् एवं कृते महासिद्धिं लभते नात्र संशयः धनार्थी

मा० भे तं० ८

8

धनमाप्नोति पुत्रार्थी पुत्रवान् भवेत् विवादे जयमा
प्नोति राजद्वारे जयी भवेत् सर्वत्र विजयी भूत्वा देवीपु
त्रश्ववर्तितो रोगेभ्यो घोररूपेभ्यः पूजयित्वा प्रमुच्यते
इच्छासिद्धिर्भवेत्तस्य सर्वसिद्धिर्न चान्यथा कारागारग
ते देवि मुच्यते नात्र संशयः प्रयोगं परमेशानि सारं
परमदुर्लभम् अतिस्नेहेन देवेशि तव स्थाने प्रका
शितम् अथवा परमेशानि पीठे चण्डीं प्रमाननी पूज
येच्चण्डिकां देवीं सुगन्धिपुष्पसंयुतैः धूपदीपेन गं
धेन नैवेद्येन महेश्वरि अवश्यं पर्वतत्त्वेन पूजयेच्चा
ण्डिकां पराम् आदाहृष्यादिसूक्तेन वाद्येन परमेश्वरि
पर्वतत्त्वे समानीय प्रीणयेन्मंत्रवित्तमः तर्पणं च त
तः कृत्वा चार्घ्यपात्रे विनिःक्षिपेत् अर्घ्योदकेन संप्रोक्ष्य
पूजयेत् पीठदेवताम् प्रणवं च समुद्धृत्य मायाबीजं
ततः परम् प्रभामायाजयासूक्ष्माविशुद्धानन्दिनी तथा
सुप्रभाविजयासर्वसिद्धिदा परिपूजयेत् वज्रनख
दंष्ट्रायुधाय हूं फडिति अपि नमोऽन्तेनैव मंत्रेण आस
नं च समर्पयेत् गुरुपंक्तिं पूजयित्वा पुनर्ध्यानं समा
चरेत् आवाहनं ततो मुद्रां जीवन्यासं प्रपूजनम् षडंग
नं संपूज्य परिवारान् प्रपूजयेत् शंखनिधिं पद्मनि
धिं पद्मनिधिं तथा ब्रह्म्यादिकं यजेत् इन्द्रादींश्चैव व

ङ्गादीन्पूजयेत्साधकोत्तमः प्रणवादिनमोऽन्तेन
पूजयेत्साधकोत्तमः पुनर्देवीं महेशानि पंचतत्
त्वेन पूजयेत् प्राणायामं ततः कृत्वा गुरुमंत्रेषु देव-
ताम् एवं विभाव्य देवेशि मूलमंत्रं जपेत्सुधीः
प्राणायामं ततः कृत्वा कारणादीन्समाहरेत् तस्मै
दत्वा स्वयं पीत्वा पठेद्वांशीमहेश्वरीम् सांगेयात्तेन
माहात्म्ये पुनः पानं समाचरेत् ततस्त्रपीठडीमा
न्क्रमेण परिपूजयेत् समाप्तेन्तु विलोमेन पुनर्मं
त्रेय पीठशतम् यदि भाग्यवशाद्देवि शक्तियोगी
भवेन्नरः ततणणाडि विजानीयात्सर्वसिद्धिः करे
स्थिता एवं कृत्वा महेशानि यदि पाठं समाचरेत् मा
हात्म्यं तस्य पाठस्य न वक्तुं शक्यते मया पंचवक्त्रेण
देवेशि किं मया कथ्यतेऽधुना सकृत्पाठेन देवेशि
किंपुनर्ब्रह्मकेवलम् अवश्यं लभते शान्तिं मम वा
क्यं म्हसा कदा षोडशेनोपचारेण प्रथमं पूजनं चरे
त् द्वितीये पंचतत्त्वेन पूजयेच्चण्डिकां प्रिये सहस्रा
वृत्तिपाठेन यत्फलं लभते नरः सकृत्पाठस्य दे
वेशि कलां नार्हति षोडशीम् ध्यानमस्याः प्रवक्ष्या
मि यथा ध्यात्वा पठेन्नरः ॐ या चण्डी मधुकैटभादिदै
त्यदलनी या माहिषोन्मादिनी या धूम्रेक्षणचण्डमु

मा॰
भे तं
५

ऐंमथनीयारक्तवीजाशनीशक्तिः शुम्भनिशुम्भदै
त्यदलनीयास्वर्गलक्ष्मीः परमादेवीनवकोटिमूर्त्ति
सहितामांपातुविश्वेश्वरी ध्यानमेतत्च ऐंकाराः श्रृ
णुष्ववीरवन्दिते श्रृणुष्वतेमहेशानित्रैलोक्येषुचदु
र्लभम् वेदाद्यंवाग्भवंमायाकामवीजंततःपरम्
स्थिरमायामहामायाकामवीजंततोनमः नवाक्षरं
महामंत्रंजपेद्दाहोशतंप्रिये विपरीतमहामंत्रंपा
ठितेनशतंजपेत् श्रृणुदेविप्रवक्ष्यामिऋषिच्छन्दःसु
दुर्लभम् ओंअस्यसप्तशतीमहास्तोत्रस्यमेधातिथिऋषि
र्गायत्र्यनुष्टुप्बृहतीपंक्तित्रिष्टुभजगत्यस्त्रिमहत्स
च्छन्दांसिमहाकालीमहालक्ष्मीर्महासरस्वतीदेव
तास्तवकम् ऐंह्रींक्लींवीजंक्रोंशक्तिर्म्ममात्मककाम
सिद्ध्यर्थेचण्डीपाठेविनियोगः श्रृणुवेनमहेशानिष
डंगन्यासमाचरेत् इतितेकथितंकाण्डेचण्डीपाठस्य
लक्षणम् सावर्णिःसूर्यतनयःसावर्णिर्भवितामनुः
एतन्मात्रपठेद्देविकिंचिन्नूनाधिकंनहि वारत्रयंप
ठेद्देविस्याप्यतेतद्दिनत्रयम् महारोगेमहादुःखेरा
जपीड़ादिदारुणे नानाव्याधिगतेवापिराज्यनाशेत
थाभये ग्रहपीड़ादिसंजातेब्रह्महत्यादिपातके एवं
पाठेनदेवेशिमुच्यतेनात्रसंशयः वहुकिंकथ्यतेदे

विसर्वेशांतिलभेन्नरः सर्वशोकाविनिर्मुक्तोजायते

मदनोपमः एवंकृतेमहेशानियदिसिद्धिर्नजाय

ते पुनस्तेनैवकर्तव्यंततःसिद्धिर्भवेद्ध्रुवम् इतिमा

त्रकाभेदतंत्रेसर्वतंत्रोत्तमोत्तमेहरपार्वतीसंवादे

षष्ठःपटलः श्रीशंकर उवाच अथातःसंप्रवक्ष्या

मित्रिपुरामंत्रमुत्तमम् यस्यविज्ञानमात्रेणपुनर्ज

न्मनविद्यते त्रिपुरात्रिविधादेविबालाप्रोक्तातथा

शिवेतथैवभैरवीदेवीनिगमान्तेमयोदिता इदानीं

सुन्दरीदेवींशृणुपार्वतिसादरं श्रीपार्वत्युवाच म

हामंत्रंश्रुतंनाथवामकेश्वरतंत्रके प्रातःकृत्यादि

देवेशआराधनक्रमंवद श्रीशंकर उवाच प्रातरु

त्थायमेधावीसहस्रारेनिजंगुरुम् पूर्वोक्तध्यानमा

चर्य्यपूजयेद्धृदयान्ततः तथाचश्रीगुरोर्ध्यानंगुरुम

साधनंतंत्रके कथितंचमयापूर्वंमंत्रंशृणुचवरान

नेवाग्बीजंचमहामायाविसर्गशक्तिसंयुतंवदेत् हस

ख्फ्रेंतथानन्दभैरवस्यमनुर्मतः तस्यशक्तेर्म

नुःपश्चात्तन्नतश्चैवहसौःस्मृतः श्रीगुरोस्तुतथाश

क्तेर्मंत्रमेतन्महेश्वरि श्रीगुर्वानन्दनाथांततःस्वा

हान्तःशक्तिरीरिता वाग्बीजादिसमुच्चार्य्यश्रमुका

नन्दनाथंच श्रीपादुकांसमुच्चार्य्यपूजयामिनमस्त

मा:
भे त.
९

10

नः वाग्बीजं च शम्भुपत्नी तदुत्तरे हरप्रिये भूतबीजसं
मुद्धार्य प्रवदेच्च तदात्मकं समर्पयामि देवेशि पूजा
विधिरिति प्रिये ततस्त्वाष्टोत्तरे मंत्रेष्टोत्तरशतं जपे
त् जपं समर्पयित्वा तु नमेदंजलिना प्रिये श्रीदेव्युवा
च स्तोत्रं च कवचं नाथ श्रोतुमिच्छामि साम्प्रतं श्रीगुरोः
कवचं स्तोत्रं त्वया प्रोक्तं पुरा प्रभो इदानीं श्रीगुरोः स्तोत्रं
कवचं मयि कथ्यतां यस्य विज्ञानमात्रेण पुनर्जन्म न
विद्यते श्रीशिव उवाच शृणु देवि प्रवक्ष्यामि स्तोत्रं पर
मगोपनं यस्य श्रवणमात्रेण संसारान्मुच्यते नरः न
मस्ते देवदेवेशि नमस्ते हरपूजिते ब्रह्मविद्यास्वरू
पायै तस्यै नित्यं नमो नमः अज्ञानतिमिरान्धस्य ज्ञाना
ञ्जनशलाकया चक्षुरुन्मीलितं येन तस्मै श्रीगुरवे
नमः भवबन्धनपारस्य तारिणी जननी परा ज्ञान
दा मोक्षदा नित्या तस्यै श्रीगुरवे नमः श्रीनाथवामभा
गस्था सर्वदा सुरपूजिता सदा विज्ञानदात्री च तस्यै श्री
गुरवे नमः सहस्रारे महापद्मे सदानन्दस्वरूपिणी
महामोक्षप्रदा देवि तस्यै नित्यं नमो नमः ब्रह्मविष्णु
स्वरूपा च महारुद्रस्वरूपिणी त्रिगुणात्मस्वरूपा च
तस्यै नित्यं नमो नमः चन्द्रसूर्याग्निरूपा च सदा घूर्णि
तलोचना स्वनाथं च समालिंग्य तस्यै नित्यं नमो नमः

ब्रह्मविष्णुस्वरूपा च जीवन्मुक्तिप्रदायिनी ज्ञानवि
ज्ञानदात्री च तस्यै नित्यं नमो नमः इदं स्तोत्रं महेशा
नि यः पठेद्भक्तिसंयुतः स सिद्धिं लभते नित्यं सत्यं
सत्यं न संशयः प्रातःकाले पठेद्यस्तु गुरुपूजापु
रःसरं स एव धन्यो लोकेस्मिन् देवीपुत्र इव क्षितौ
इति मातृकाभेदतन्त्रे सर्वतन्त्रोत्तमोत्तमे हरगौरीसं
वादे शक्तिरूपिणी गुरोः स्तोत्रं समाप्तं ॥ श्रीशंकर
उवाच स्तोत्रं समाप्तं देवेशि कवचं शृणु सादरं यस्य
श्रवणमात्रेण वागीशसमतां व्रजेत् श्रीगुरोः कवच
स्यास्य सदाशिव ऋषिः स्मृतः तदाद्या देवता प्रोक्ता
चतुर्वर्गफलप्रदा ह्सौँ बीजं मे शिरः पातु तदाद्याते
ललाटकं ह्सौं बीजं च चक्षुषोः पातु सर्वाङ्गे मे सदावतु
वकारं मे नितम्बं च रकारं जठरं तथा ईँकारं पादयु
गले ह्सौः सर्वाङ्गे मेऽवतु ह्सौ लिङ्गं च लोमं च केशं च
परिरक्षतु श्रीँ बीजं पातु पूर्वे च ह्रीँ बीजं दक्षिणेऽवतु
ऐँ बीजं पश्चिमे पातु उत्तरे भूतसम्बरं श्रीँ पातु वाह्नि
कोणे तु तदाद्या नैरृतेऽवतु देवभद्रा पातु वायव्यां
शम्भोः श्रीपादुकां तथा पूजयामि तथा चोर्ध्वे नमस्त्रा
यः सदावतु इति ते कथितं कान्ते कवचं परमाद्भुतं गु
रुमन्त्रं पठित्वा च कवचं प्रपठेद्यदि स सिद्धः स तु

णः सोऽपि शिवः साक्षान्न संशयः पूजाकाले पठेद्यस्तु क
वचं मंत्रविग्रहं पूजाफलं लभेत्तस्य समस्तं सत्यं सत्यं स्थि
भूर्जे विलिख्य गुटिकां स्वर्णस्थां धारयेद्यदि तस्य दर्श
नमात्रेण वादिनो निष्प्रभो गताः विवादे जयमाप्नोति म
मत्तुल्यो न संशयः सहस्रारे भावयन् त्रिसन्ध्यं यः प
ठेद्यदि स एव सिद्धो लोकेऽस्मिन् निर्वाणपदमीहते
समस्तमंगलं नाम कवचं परमाद्भुतं यस्मै कस्मै न
दातव्यं न प्रकाश्यं कदाचन देयं शिष्याय शान्ताय च
स्वथा पतने भवेत् अभक्तेभ्योऽपि देवेशि पुत्रेभ्योऽपि न
दर्शयेत् इदं कवचमज्ञात्वा दश विद्याश्च यो जपेत् स
नाप्नोति फलं तस्य परे च नरकं व्रजेत् इति मातृकाभे
दतंत्रे सर्वतंत्रोत्तमोत्तमे हरगौरीसंवादे गुरोः स्तोक
वचं समाप्तम् ॥ समाप्ते कवचे देवि किमन्यत्
श्रोतुमिच्छसि तव स्नेहान्तु वक्ष्येन किं मया न प्रका
शितं कूर्चबीजं समुच्चार्य प्राणमंत्रं ततः परं अनेन
वायुयोगेन कुण्डलीक्रमणं चरेत् अष्टोत्तरशतं मू
लमंत्रं जप्त्वा नमेत् सुधीः स्नानकर्म ततः कृत्वा स
न्ध्यां कृत्वा पुरोदिताम् ॥ श्रीदेव्युवाच सन्ध्यायाः
कीदृशं ध्यानं वद स्व परमेश्वर ध्यायेत्तु सन्ध्यां देवीं त्रि
विधां बिन्दुरूपिणीं प्रभाते च गुरुं देवीं मध्याह्ने च सदा

त्मिका मायाह्रें शक्तिरूपा च त्रिविद्या बिन्दुरूपिणी पू
जाकाले महादेवी ध्यानारूपिणी शिवे वाग्भवेनेंदु
माहेशी शुक्लावर्णां विचिंतयेत् शक्तिवीजस्वरूपां च
स्वर्णवर्णां विचिंतयेत् प्रभाते शुक्लवर्णाभां मध्याह्ने नी
लसन्निभां मायाह्रें रक्तवर्णाभां भावयेत् साधकोत्तमः
एवं ध्यात्वा महेशानि सन्ध्याकुर्याद्विचक्षणः शिवपू
जां ततः कृत्वा पूजयेत् परदेवतां त्रिविद्या परमा विद्या
महाविद्या पतिव्रता पतिपूजां विना पूजां न गृह्णाति
कदाचन अत एव महेशानि आदौ लिंगं प्रपूजयेत् पं
चाक्षरे पंचवक्त्रं पूजयेद्दृढयत्नतः ततस्तु पूजयेद्देवीं
त्रिपुरां मोक्षदायिनीं पार्वत्युवाच किमाधारे यजेच्छंभुं
कृपया वद शंकर आधारभेदे देवेश साधकः फल
भाग्भवेत् श्रीशंकर उवाच पूजयेत् पार्थिवे लिंगे
पाषाणलिंगके तथा स्वर्णलिंगेऽथवा देवि रौप्यताम्र
चकांस्यके पारदे वाथ गांगेये स्फाटिके मारकतेऽपि वा
कार्यभेदे लोहलिंगे भस्मनिर्म्माणलिंगके वालुका
निर्म्मिते लिंगे गोमये वाथ पूजयेत् पार्थिवे पूजने दे
वि नोद्वेलाख्रिमयोदिते संस्कारं च विना देवि पाषाणे
दैन पूजयेत् संस्कारं च प्रवक्ष्यामि विशेषं हृदयङ्गवेत्
रौप्यं च स्वर्णलिंगं च स्वर्णपात्रे निधाय च तस्माडुतोल्य

मा॰
भे॰ तं॰
१२

तद्द्रव्यं ड्रव्यमध्ये दिनत्रयं ततो वोडोक्तविधिना संस्का
रंच समाचरेत् श्रीदेव्युवाच लिंगप्रमाणं देवेश कथय
स्व मयि प्रभो पार्थिवे च शिलादौ च विशेषो यत्र भावयेत्
श्रीशिव उवाच मृत्तिकातोलकं ग्राह्यमथवा तोलकद्वयं
एतदन्येन कर्त्तव्यं कदाचिदपि सुन्दरि शिलादौ परमेशा
नि स्थूलं च फलदायकं अंगुष्ठमात्रं देवेशि यद्वा हेमाद्रि
मानकं क्रमेण परमेशानि फलं बहुविधं लभेत् इति
मातृकाभेदतन्त्रे सर्वतन्त्रोत्तमोत्तमे हरपार्वतीसंवादे स
प्तमः पटलः श्रीपार्वत्युवाच शृणु नाथ परानन्द परा
परकुलात्मक त्वां विना त्राणकर्त्ता च मम सत्ता नेनव
नैते शिवबीजं महादेव शिवरूपं न चान्यथा लिंग
रूपं कथं देव तद्वद स्वदयानिधे श्रीशंकर उवाच
यथा ज्योतिर्मयं लिंगं कैलासशिखरे मम तथैव षोड
शांशैकं काश्यां विश्वेश्वरस्थितं पारदः षोडशांशैकं काश्यां
विश्वेश्वरस्थितं पूर्वबीजं महेशानि शिवरूपं न चान्यथा
शिलामध्ये च यच्चक्रं लक्ष्मीनारायणं स्मृतं पारदस्पश
तांशैकं लक्ष्मीनारायणं न हि प्रकारं विश्वरूपं च श्राकारं
कालिकाख्यं च रेफं शिवं दकारं च ब्रह्मरूपं न चान्यथा पा
रदं परमेशानि ब्रह्मविष्णुशिवात्मकम् योजयेत्पा
रदे लिंगमपवर्गाम्बुरव्ययः

आजन्ममध्ये यो देवि एकधा यदि पूजयेत् स एव
धन्यो देवेशि सज्ञानी स तु तत्त्ववित् स ब्रह्मवेत्ता स
धनी स राजा भुवि पूजितः अणिमादिविभूतीनामी
श्वरः साधकोत्तमः स्त्रियः स्वभावचपला गोपितेनै
व शक्यते अत एव हि देवेशि विरता भव पार्वति ॥
श्रीदेव्युवाच कथयस्व कृपानाथ करुणा यदि वर्त
ते तव वाक्यं विना नाथ क उक्तः कस्य शाह्नितः श्री
शिव उवाच पारदं मम बीजं हि ताडनं नैव कारय
त् ताडनाद्धि विनाशः स्यात्ताडनात्स्तनहीनता ता
डनात्क्षोभयुक्तः स्यात्ताडनात्मरणं भवेत् श्रीपार्वत्यु
वाच एतद्धि घ्नादिके नाथ सत्यमेव न संशयः विघ्ना
दिरहिते नाथ कथयस्व दयानिधे श्रीशिव उवाच
पारदे शिवनिर्माणे नानाविघ्नं यतः शिवे अत एव
हि तद्दोषशान्तिस्वस्त्ययनं चरेत् द्वादशं पार्थिवं लि
ङ्गमुपचारैः षोडशैः पञ्चादिसूत्रनिर्माणं रवितस्तु
क्रमेव च प्रकृष्टस्य यथायोग्यं वस्त्रयुग्मं निवेदयेत्
भोगयोग्यं प्रदानं च मधुपर्कं सुरेश्वरि अलंकारं य
थाशक्ति दद्यात् कल्याणहेतवे पूजयेद्बहुयत्नेन
बिल्वपत्रेण पार्वति लोडोलोकेन विधिना प्रत्येकम
ष्टतेजपेत् आदौ पंचाक्षरं मंत्रमष्टोत्तरशतं जपेत्

मा॰ भे॰ तं॰ २२

मूलंतेप्रजपेत्पश्चात्प्रासादाख्यंमहामनुं दक्षि
णांतेसमुच्चार्य्यहविष्याशीजितेन्द्रियः ताम्बूलंचवत
ध्यामतस्यवर्ज्जयेन्नकदाचन अस्मिन् तंत्रेहविष्यान्नं
ताम्बूलंमीनमुत्तमं होमयेत्परमेशानिदशांशांशा
शांशांशकेहोमस्यदक्षिणांकार्य्यांतदाविघ्नैर्नलिप्यते
ततःपरस्मिन्दिवसेपारदमानयेत्सुधीः तस्योपरि
जपेन्मंत्रंसर्वंवन्धनवात्मकं व्योमवीजंशिवांतेचव
र्णांघविन्दुमस्तकं वीतुवीजंचचिंतयेच्चिंतयेत्स्वमस्तके
प्रिये इदंमंत्रंमहेशानिप्रजपेद्दोषघातिनि पारदेप्र
जपेन्मंत्रमष्टोत्तरशतंयदि नदैवौषधियोगेनवन्धो
भवतिनान्यथा ततःपरस्मिन्दिवसेशृणुमत्प्राण
वल्लभे वरयेत्कर्म्मकर्त्तारंयथाशक्तिविभवावधि सु
वर्णंचम्पकाकारंकर्णेशुभेनिवेदयेत् चतुष्कोणेषु
तेस्वर्णंश्रीवायांसुमनोहरं हस्तद्वयेमहेशानिदद्या
द्वलयद्वयमकं वलयंशुक्लवर्णंचअंगुरीयंतथैववव
तस्मैदद्यात्पीतवस्त्रंलोमवस्त्रंयुगंशिवे एवंकृते
महेशानिशिवरूपंविचिंतयेत् ॥ अथातः
संप्रवक्ष्यामिविधानंशृणुपार्वति प्रस्तरेहिमेस्याप्य
फिटीपत्ररसेनच प्रस्तरेचसमालोड्यकुर्य्यात्कर्द
मवत्प्रिये निर्म्माणयोग्यंपतंत्रैवयदिस्याद्धीरवद्धिते

तदा निर्म्मायते लिंगं पुनर्दृढतरं चरेत् स्वपुष्पसंयु
तैव स्वैश्चगारैश्च करीषकैः किंचिद्भस्म प्रकर्त्तव्यं ततो
दृढतरो भवेत् ततो निर्म्मायते लिंगं पुनर्दृढतरो भ
वेत् विना चौषधियोगेन भस्म भवति तत्क्षणात्
इति मातृकाभेदतंत्रे सर्वतंत्रोत्तमोत्तमे हरगौरीसं
वादे अष्टमः पटलः ॥ श्रीशिव उवाच भस्मप्रका
रं देवेशि शृणु मत्प्राणवल्लभे कर्त्तारं रचयेदादौ य
थोक्तविभवावधि सौवर्णं मौक्तिकं युक्तं कर्णयुग्मे
निवेदयेत् हस्तयुग्मे च वलयं अंगुरीयं तथैव च ता
डङ्कयं वाहुयुग्मे शुद्धकांचननिर्म्मितं ग्रीवायां दापये
त्स्वर्णं चतुष्कोणं मनोहरं वस्त्रयुग्मं पट्टसूत्रनिर्म्मि
तं च सुशोभनं उष्णीशं पीतवस्त्रं च परीधानं च वास
सं एवं हि वरयेद्देवि कर्म्मयोग्यं निवेदयेत् चिंतये
च्छिवरूपं च चिंतयेत्त्रिगुणात्मकं ततः परस्मिन्दि
वसे शांतिस्वस्त्ययनं चरेत् निर्म्मितं शुद्धवर्णेन वि
ल्वपत्रेण सुन्दरि सहस्रसंख्यया जप्यं पार्थिवं द्वादश
यजेत् षोडशेनोपचारेण पट्टवस्त्रयुगेन च अलंका
रैर्विविधैश्चैव पूजयेत् परमेश्वरि भोगयोग्यं प्रदात
व्यं मधुपर्कं सुविस्मिते स्वर्णासनेन संस्थाप्य प्रत्येकं
पूजनं चरेत् पूजान्ते प्रजपेन्मंत्रमष्टोत्तरशतं सुधीः

मा॰
भे॰ वं॰
१४

षट्तरं मममत्रं ततः प्रासादसंज्ञके दिक्सहस्रं ज
पेन्मंत्रं तद्दशांशं हुनेत् प्रिये होमस्य द्दशांशे देवेशि सम्पृ
एतत् प्राणवल्लभे वालुकानिर्मिते वापि कुण्डे वाप
रमेश्वरि द्वात्रिंशदंगुलीमाने वि[illegible]ते ततस्तमे प्रिये
षोडशांगुलिमाने हि कुण्डे कुर्य्यात् स्थलत्रणे तद्वहिःप
रमेशानि वदनं त्र्यंगुलीं शिके पूर्वं हि स्वर्णकुम्भं च ता
मुक्ताणसमर्थिना एतदन्यतरं कुम्भं स्थापयेद्दि
क्कोपरि पट्टवस्त्रेण युग्मेन वेष्टयेद्धृदयन्ततः होम
येद्बिल्वपत्रेण यथोक्तविधिना शिवे त्रिमधुकेन वि
धिना ततः सिद्धो भवेद् ध्रुवं ततश्च दक्षिणां दद्याद्यथो
क्तविभवावधि सर्वद्रव्यसमं पुण्ये द्विगुणं वा प्रदाप
येत् दक्षिणाविहीनो यज्ञः सिद्धिदो नवमो तदः अत
एव महेशानि दक्षिणा विभवावधि वराहवत्समा
नीय जन्ममात्रे पि सुन्दरि पारदं तोलकं मानेभक्षये
द्दह्यन्ततः पुनस्तोलकमानं हि मासात्तु गंधं ततः पर
पुनश्च भक्षयेद्धीमान् ततो गुंधं तु भक्षयेत् ततस्त
द्धृतसमानीयनवद्वारं प्रयत्नतः सूत्रयोगेन देवे॰
शिव बन्धं कुर्य्यात् प्रयत्नतः ततश्चाहलकीमंत्रमष्टो
त्तरशतं जपेत् गजप्रमाणं देवेशि दीर्घं प्रस्थं तथा खा
तकं करीषकेण देवेशि पूर्णं कुर्य्यात्तु खातकं तन्मध्ये

स्थापयेद्धनसंसन्दस्य च प्रयत्नतः वह्निस्थितेम
हेशानि नस्पर्शेन कुण्डमुत्तमं कुण्डेषु शीतलेषु
मेरुस्थाप्य वज्रयत्नतः सर्वप्रकाशकं मंत्रमष्टोत्तर
शतं जपेत् विशेषं संप्रवक्ष्यामि शृणु पार्वति सादर
पारदं तोलकं मानं ताम्रपात्रे तु लेपयेत् चूर्णं कुर्या
न्महेशानि गन्धकं सार्द्धतोलकं समाच्छाद्य प्रयत्नेन
चूर्णेन परमेश्वरि संदहेद्हृदयत्नेन मन्दमन्देन व
ह्निना कृष्णवर्णं वेणुमूर्तं दृष्ट्वा उत्थाप्य सुन्दरि रति
प्रमाणेन तद्द्रव्यं भक्षयेद्यदि सुन्दरि समं समस्तं सर्वा
रिष्टं भक्षणान्नाशमाप्नुयात् अनुपानं मुसलीयं मत
स्यादीन परिवर्जयेत् एवं प्रयोगं देवेशि न कुर्यात्
पुत्रवान् गृही प्रथमे दिवसे पुत्रान् द्वितीय दिवसे
धनं तृतीय दिवसे भार्यां किं नाशयामि न संशयः च
तुर्थे दिवसे रोगं पंचमे शोकमाप्नुयात् अतएवम
हेशानि शांतिस्वस्त्ययनं चरेत् पूर्वोक्तविधिना मंत्री
चतुर्गणभयाचरेत् इति मातृकाभेदतंत्रे सर्वतंत्रो
त्तमोत्तमे हरगौरीसंवादे नवमः पटलः ॥ श्रीदे
व्युवाच नरश्रेष्ठेति गुरुनाथमंत्रं वर्णात्मकं तथा ध्या
नानुरूपिणं देवपकं तु वा कथं भवेत् श्रीशंकर उवा
च गुरुवक्त्रान्महामंत्रं लभते साधकोत्तमः यदेयो

मा॰
त॰ भे
तं॰
१८

जायतेवीजमत्तस्यमूर्त्तिर्भवेद्ध्रुवं देवतायाःशरीरं
तवीजादुत्पद्यतेप्रिये गुरोराज्ञानुसारेणचान्यमू
र्त्तिस्तुजायते गुर्वादिभावनादेविभावसिद्धिःप्रजाय
ते अतएवमहेशानिचैकत्वपरिकथ्यते श्रीदेव्युवाच
यन्त्रान्तरेमहादेवतदाकारंविचिंतयेत् अवतंसोमहा
देवध्यानंवाकीदृशंभवेत् श्रीशिवउवाच शब्दब्रह्म
मयंदेविममवक्त्राद्विनिर्गतं आकाररहितेदेविय
धाध्यानादिकंभवेत् तथैवोच्चारणेनैवभक्तियुक्ते
नचेतसा सत्यंसत्यंमहेशानिप्रत्यक्षंनात्रसंशयः
श्रीदेव्युवाच पशुप्रदानंवाक्यंतुकीदृशंवदशंकर
येनवाक्येनदेवेशकालीतुष्टाभवत्यपि मृगोमहिष
चोष्ट्रश्चपशुशब्देनयोजयेत् छागलेचतथासिंहव्या
घ्रेचपरमेश्वरिपशुशब्दंयोजयित्वामहादेव्यैनिवेद
येत् पशुभावस्थितामंत्रीमहिषादीयतेयदि वलि
दानेप्रवक्तव्यंनमांसंभक्षयेन्नरः सम्यकफलंनल
भतेदशांशंलभतेप्रिये महिषादिप्रदातव्यंदीव्यवीर
मतेस्थितः सएवसिद्धिमाप्नोतिफलंसम्यकप्रियम्व
दे पशुदानंविनादेविपूजयेन्नकदाचन तथाचनि
त्यपूजायांयदिशक्तोभवेन्नरः केवलंवलिदानेनसि
द्धोभवतिनान्यथा निर्धनःपरमेशानियदिपूजादि

केंचरेत् वतगंतेप्रदानत्वेवलिमेकेमहेश्वरि अ
नयथानेवसिद्धिःस्यादाजन्मावधिपूजनात् वलि
दानेमहायज्ञेकलिकालेतुचणिडके अश्वमेधादि
केयज्ञेकलौनास्तिमहेश्वरि केवलेवलिदानेनअ
श्वमेधफलंलभेत् यज्ञावशेषयद्द्रव्यंभोजनीयंत
वाम्यथा यज्ञावशेषभोगेनसयज्ञोनात्रसंशयः न
भक्षेद्यदिमोहेननयज्ञफलभाग्भवेत् तसमंद्रव्यं
कथ्यंदेवियत्नोद्देव्यैनिवेदयेत् ब्रह्मरूपंमहातंत्रम
मवक्त्राद्विनिर्गतं सपूतःसर्वपापेभ्योयदिचैकालरं
श्रुतं महाभक्तियुतोभूत्वाशृणोतिपठतेयदि किंत
स्यध्यानपूजायांतीर्थस्नानेनतस्यकिं शतब्रह्ममध
ज्ञानाममलंयदिचाणिडके केवलंश्रवणेनैवसंसि
द्धिर्नात्रसंशयः अष्टादशपुराणानांश्रवणेचैवयत्
फलं चतुर्वेदेनचांगेनश्रवनेयत्फलंलभेत् अस्य
मंत्रस्यदेवेशिकलांनार्हतिषोडशीं ब्रह्मरूपमिदंतं
त्रंसारात्सारतरंपरं इतिमातृकाभेदतंत्रेशिवचु
ण्डीसंवादेदशमःपटलः ॥ श्रीचणिडकोवाच
प्रासादमण्डलेवापियदिदेव्यैनिवेदयेत् विधानंत
स्यमाहात्म्यंवदमेपरमेश्वर श्रीशंकरउवाच शृणु
देविप्रवक्ष्यामियेनप्रासादमुत्सृजेत् तस्यैवपश्चि

मेभागेवैदिकींवत्वरस्विकां प्रकुर्य्याद्दृढयत्नेनवस्त्रे
णवेष्टनंचरेत् कुम्भयुग्मेलोमवस्त्रंरक्तपुष्पंनिवेद
येत् ईशानकुम्भेयजेद्देवींआग्नेय्यामग्निदैवतं चतुः
षष्ट्युपचारेणपूजयेदिष्टदेवतां अभावेपूजयेद्देवीं
तदर्द्धेनप्रयत्नतः अथवापरमेशानिपथ्याशक्त्युपचा
रतः पूजयेद्दृढयत्नेन ततोहोमादिकंचरेत् आगमो
क्तविधानेनकुर्य्यात्तत्रकृशानुकाम् त्रिमध्वक्तेनदे
वेशिविल्वपत्रेणहोमयेत् सहस्रंहोमयेन्मंत्रीशतमू
नेनकारयेत् अथैतस्मादिसमुद्धार्य्यसौरमासंसमुद्धरे
त् तिथिगोत्रेचामुकोऽहंयम्मार्थीकाममेवच प्रार्थये
परमेशानिततोमूलंसमुच्चरेत् देवतायेनमःपश्चा
द्दक्षिणांदापयेद्गुरौ कुम्भतोयेनदेवेशिस्नापयेद्य
जमानकम् शांत्यादीन्समसमुच्चार्य्यशान्तिंकुर्य्यात्ततो
गुरुः सर्वदोगुरुर्देवस्सवर्णंकारयेद्बुधः स्ववर्णंच
मकाकारंकर्णयुग्मंनिवेदयेत् चतुष्कोणयुतंस्वर्णं
ग्रीवायांपरिधापयेत् उष्णीषंचततोदद्यात्कंठमा
लांनिधापयेत् ताड्युग्मंततोबाह्वोर्वलयंमणिवल्ल
के अंगुल्यामंगुरीदेयाद्दिव्यवस्त्रंनिवेदयेत् एवंहिवर
णंकृत्वाकर्म्मयोग्यंविचिंतयेत् गुरुंवागुरुपुत्रंवावरय
द्यत्नतःसुधीः सदस्यंचप्रकल्पैवंतत्रधारंचतत्रैवे

ब्राह्मणेन हि कर्त्तव्यं केवलं वरयेद्गुरुम् गुरुस्सोम
हेशानि भैरवो नात्र संशयः स्त्रीयेन परिधायेन वासस
तोषयेद्गुरुम् स्वयं होता भवेद्विप्रो गुरोराज्ञानुसारतः
मायाबीजं समुच्चार्य आधारशक्तये नमः अनेन मनुना
देवि देव्याः संस्कारमाचरेत् भुवस्त्वमादि मन्त्रेण घटयु
ग्मेऽभिमन्त्रितम् अस्तोते नैव मूलेन तुलसीं शं परियोज
येत् वेदोक्तेनैव सूक्तेन मन्त्रं योजयेत् सुधीः एवं कू
पादिदाने तु कर्त्तव्यं परमेश्वरि अन्यत् सर्वं समानं हि प्रा
सादादिस्थले पुनः कूपादियोजने कुर्याद्यष्टिकाष्ठवि
निर्मितम् चतुर्हस्तप्रमाणे च मध्यभागेन पातनं मू
लमन्त्रं समुच्चार्य ततो वह्निं वधून्यसेत् ततो यष्टिं समुच्चा
र्य पातयामि वदेत् सुधीः तत्र संतरणे धेनुं नैव कुर्या
द्वितरणः धेनुं संतरणे नैव फलहानिः प्रजायते स्व
र्णरौप्यप्रवालं च दक्षिणां परियोजयेत् स्नापयित्वा कु
म्भतोयैः शान्तिं कुर्यात्ततो गुरुः अनेनैव विधानेन कू
पोत्सर्गमाचरेत् वापीकूपतडागादिस्वनेनोत्स
र्गमाचरेत् दीर्घिकां च पुष्करिणीं स्वनेनैव जलाशयम्
उदकं परया भक्त्या महादेव्यै निवेदयेत् उत्सृज्य पर
या भक्त्या इति पाठान्तरम् पुरुषसप्तमं काण्डे पितृवंशो
च मानवि सप्तमे पुरुषं काण्डे मातृवंशे समं प्रिये के

मा॰
भै॰त
२

लासेनिवसेन्नित्यंदेव्यावरप्रसादतः स्वयंदेवस्वरूप
स्सजीवन्मुक्तोनसंशयः अश्वमेधसहस्रेणवाजपेयश
तेनचायत् फलंलभतेदेवितस्माल्लक्षगुणंभवेत् मे
रुतुल्यसुवर्णंतुब्राह्मणेवेदपारगे दत्वायत्फलमाप्नो
तितस्यकोटिगुणंभवेत् पूर्णिमास्येनदेवेशिसप्तद्वीपां
वसुन्धराम् प्रदद्याद्दह्यतेतेनब्राह्मणेवेदपारगेतस्य
कोटिगुणंपुण्यमनेनपरमेश्वरि सुदक्षिणंव्रतंसर्ववेदा
नेयद्वेदपारगे तस्यकोटिगुणंपुण्यन्तेनपरमेश्वरि॥
श्रीपार्वत्युवाच यज्ञसूत्रधारणेनभूपुण्योनात्रसंशयः
इदानींयज्ञसूत्रस्यविधानंमयिकथ्यताम् श्रीशंकरउवा
च यज्ञसूत्रस्यप्रमाणेनकृणुष्ववरानने ऋग्वेदीधारये
तसूत्रंनाभेरूर्ध्वंस्तनादधः यजुर्वेदीसूत्रमानेनपरमास्त्र
यैर्हिपालने वाहुमूलप्रमाणेनयज्ञसूत्रंद्विजातिभिः
धारणीयंप्रयत्नेननान्यरूपंकदाचन सामगस्ययज्ञ
सूत्रंविविधंपरमेश्वरि ब्रह्मरन्ध्रान्नाभिदेशपर्यन्तंय
ज्ञसूत्रकम् अथवापिचग्रीवायामारोप्यनाभिसंस्पृशे
त् तस्मात्पृष्ठेमेरुदण्डपर्यन्तंयज्ञसूत्रकाम् अथ
र्वीधारयेत् सूत्रंसामगस्यप्रमाणतः अथवाधार
येद्वै यज्ञसूत्रंपरमेमोहनम् आज्ञाचक्रान्नाभि
देशपर्यन्तंयज्ञसूत्रकम् ःः ःः ःः

पतनं संकेतमज्ञात्वा यः कुर्य्यात् सूत्रधारणम् स
चाण्डालसमो देवि यदि व्याससमो भवेत् ॥ इति मात्र
काभेदतन्त्रे श्रीदुर्गाशिवसंवादे एकादशः पटलः
॥ श्रीशंकर उवाच ॥ शृणु तातः संप्रवक्ष्यामि पूजाधारं
सुदुर्लभम् ॥ शालग्रामे मनौ यंत्रे प्रतिमायां जले घ
टे ॥ पुस्तिकायां च गंगायां शिवलिंगप्रपूजने तथ
था शालग्रामे शतगुणं मनौ तद्वत् फलं लभेत् ॥ यंत्रे ल
क्षगुणं प्रोक्तं मूर्त्तौ लक्षं सुलोचने ॥ घटे चैकगुणं प्रोक्तं
जले चैकगुणं प्रिये ॥ पुस्तिकायां महेशानि गंगायां त
त्समं फलम् ॥ शिवलिंगार्च्चने तेहि विना पार्थिवलिं
गके ॥ पुष्पयंत्रे महेशानि पूजनात् सर्वसिद्धिभाक्
शालग्रामे च पूजायां न लिखेद् यंत्रमुत्तमम् ॥ प्रतिमा
यां च पूजायां न लिखेद् यंत्रमुत्तमम् ॥ प्रतिमायाश्च प
रितो घटं स्थाप्य प्रयत्नतः ॥ परिवारान् यजेत्तत्र घटे त
परमेश्वरि ॥ मंत्राधिष्ठितदेवीश्च घटे वह्नौ च पूजयेत्
समस्तदेवतारूपं घटं च परिचिंतयेत् ॥ सर्वदेवमय
रूपो ऽयं घटो हि परमेश्वरि ॥ महायंत्रे तु देवेशि यदि
कुर्य्यात् साधकः ॥ तत्र मूर्त्तिं न कुर्य्याच्च कदाचिदपि
मोहतः ॥ यदि मूर्त्तिं प्रकुर्य्याच्च तत्र यंत्रे न कारयेत्
यदि कुर्य्यात्तु मोहेन यजेद् द्वारद्वयं प्रिये ॥ द्विगुणं पूज

मा॰
भे॰ तं॰
१९

नैतत्र द्विगुणं वलिदानकम् द्विगुणं प्रजपेन्मंत्रं द्वि
गुणं होमयेत्सुधीः अन्यथा विफला पूजा विफलं
वलिदानकम् सर्वं हि विफलं यस्मात्तस्माद्यत्नेन का
रयेत् इति ते कथितं कांते पूजाधारं सुदुर्लभम् इ
ति श्रीमातृकाभेदतंत्रे श्रीउमाशिवसंवादे द्वादशः
पटलः १२ अथातः संप्रवक्ष्यामि शिवलिंगस्य लक्षणं
पार्थिवे शिवपूजायां सर्वसिद्धियुतो भवेत् पाषाणे शि
वपूजायां द्विगुणं फलमीरितम् स्वर्णलिंगे च पूजायां
शत्रूणां नाशनं मतम् सर्वसिद्धिश्वरी रौप्ये फलं तस्मा
च्छतगुणम् ताम्रे पुष्टिं विजानीयात् कांस्ये च धनसंचयः
पारदस्य च माहात्म्यं पुरैव कथितं मया गंगाप्रवालल
गुणे लाता यो रोगवान् भवेत् स्फाटिके सर्वसिद्धिः स्या
त्तथा मारकते प्रिये लौहलिंगे रिपुनाशः कामदं भस्म
लिंगके वालुकायां काम्यसिद्धिर्गोमये रिपुहिंसनम्
स्वर्णलिंगस्य माहात्म्यं सर्वकामार्थमोक्षदं आधारभेदे
यत्पुण्यं चाधिकं कथितं तत्तने अतिरिक्तफलान्यत
दाधारस्य सुलोचने शिवस्य पूजनाद्देवि चतुर्वर्गाधि
पो भवेत् अष्टैश्वर्ययुतो मर्त्यो शम्भुनाथस्य पूजनात्
स्वयं नारायणः प्रोक्तो यदि शम्भुं प्रपूजयेत् स्वर्गे म
र्त्ये च पाताले ये देवाः संस्थिताः सदा तेषां पूजा भवेद्देवि

18

शम्भुनाथस्य पूजनात् स्वर्णपुष्पसहस्रेण यत्फलं
लभेत नरः तस्मात्सहस्रगुणं पुण्यं भेत्येकबिल्वपत्रके
भेत्येकबिल्वपत्रस्य सहस्रैकेण भागतः मेरुतुल्य
सुवर्णेन तत्फलेन हि लभ्यते शुद्धाशुद्धविचारोऽपि
नास्ति तत् शिवपूजने येन तेन प्रकारेण बिल्वपत्रैः
प्रपूजयेत् सर्वसिद्धियुतो भूत्वा स नरः शिव एव हि
ब्रह्माण्डमध्ये ये देवास्तथा ये याश्च देवताः ते सर्वे तु
ष्टिमायान्ति केवलं शिवपूजनात् पुष्पं गन्धं जलं श्वे
लिङ्गोपरि नियोजयेत् लिङ्गमध्ये स वा हि सेव रुद्रः
प्रकीर्तितः रुद्रोपरि लिपेद्यद्यत्तदेव भस्मतां ग
ते साक्षाद्भोमो महेशानि शिवस्य पूजनाद्भवेत् कु
शाग्रमात्रं यत्तोयं तत्तोयेन यजेद्यदि सत्यं सत्यं हि गि
रिजे तज्जलं सागरोपमम् पुष्पं च मेरुसदृशं लिङ्गोप
रि नियोजनात् लिङ्गस्य मस्तके देवि यदन्नं परितिष्ठ
ति तदन्नस्य च दानेन च त्रितिदानफलं लभेत् एकेन
तण्डुलेनैव यदि लिङ्गं प्रपूजयेत् ब्रह्माण्डपात्रसंपू
र्णमन्नदानफलं लभेत् एकया तुर्वया वापि योऽर्च्चये
च्छिवलिङ्गकम् सर्वदेवस्य शीर्षेण चार्घ्यदानफलं ल
भेत् सामान्यतोयमानीय यदि स्नापयेन्महेश्वरं सार्द्ध
त्रिकोटितीर्थस्य स्नानस्य फलभाग्भवेत् ॥

श्रीचण्डिकोवाच तारिणी ब्रह्मणः शक्तिस्त्रिपुरा वैष्णवी
तथा कथं शाकम्भरी ता सा त्रिपुरा शाम्भवी कथम् श्रीशि
व उवाच कालीदेहस्वेदजाता सावित्री वेदमातृका त्रिवर्ग
दात्री सा देवी ब्रह्मणः शक्तिरेव गुप्तरूपा महाविद्या शै
वी सैकजटा परा तस्माल्लक्ष्मीर्वैष्णवी या त्रिवर्गफलदा
यिनी गुप्तरूपा महाविद्या श्रीमत्त्रिपुरसुन्दरी शाम्भवी
परमाया सा त्रिपुरा मोक्षदायिनी एकैव हि महाविद्या
नाममात्रे पृथक् पृथक् तथैव पुरुषश्चैव नाममात्र
विभेदतः श्रीचण्डिकोवाच मन्त्रधारणमात्रेण तदात्मा
तन्मयो भवेत् कथं वा वा तत्त्वः सोऽपि कथं वा रोगवान्
भवेत् श्रीशिव उवाच मन्त्रज्ञानाद्भवेत्तत्त्वं रोगो देहे न
जायते मन्त्रज्ञं त्रिमहेशानि स्थात्मा देवी समाहितः अभक्ति
चान्तरे श्रोतिलमस्थिरं तथैव च कृतदीक्षाकथनेस्व
मेव चाष्टधा स्मृतः अभक्त्या नैव सिद्धिः स्यात् कल्प
कोटिशतैरपि एवं मन्त्रस्य साम्यथा वाचेति श्रीमाचवा
तत्त्वः लग्नवर्णे तु हि ना शान्तिर्ने लाभो भवेत् कलि
कृत्वा वैरि व्याधियुक्ता दीर्घजाप वसन्तयः कथने
सूक्ष्मा मा मानित्स्वप्नेऽपि चैव श्रीलज्जे कालिकायाश्च
तारायमन्त्रोऽपि ज्वलदग्निवत् ॥

विप्रजपेनदेवेनप्रेमभावेनचेतसा यदिमंत्रंहृ
देदेविपूर्णस्साधकलक्षणम् सर्वांगेवेभवेभवे
ज्ज्वालादेहमध्येविशेषतः तोयेसत्येनजायतेत
थैवोष्णथमेवने सदावातलवत्सर्वेप्रत्यक्षतोभव
वद्भवेत् वर्षमध्येत्रिवर्षेवामन्त्रस्तस्यनसंशयः
श्रीचण्डिकोवाच मंत्रछिद्रंचाष्टविधंतवज्ञातुंतेम
या यदिदेवाद्भवेद्देवतस्यापायंवदस्वमे ॥-
श्रीशंकरउवाच बहुजापात्तथाहोमात्कायक्लेशा
दिविस्तरात् यदिभक्तिर्भवेद्देवितस्यसिद्धिरहूरतः
गुरुणातत्क्षणेनैवसाधकेनवरानने अत्तरेहूषणे
हित्वापुनर्मंत्रंप्रकाशयेत् लमवर्णमंस्तुत्याप्पुन
र्मंत्रंप्रकाशयेत् वक्रभेदेनषट्केनतथैवयोनिमुद्र
या एकाक्षरेजपन्मंत्रंलक्षमेकंवरानने गुर्वादिनाम
हेशानिछिन्नदोषनिकृंतनम् गुरुणालक्षजापेनत
न्मंत्रंश्रावयेत्त्रिधा हर्षणंह्रस्वदीर्घस्यशांतिश्चान्नेनसं
शयः गुरुणातत्क्षणेनैवसाधकेनैवशोलजे उक्त
मार्गेणदेवेशिजपेल्लक्षचतुष्टयम् तद्दशांशंहुनेत
पश्चात्तर्पणादिसमाचरेत् ततोयदिचनैवाभूत्सा
धकःस्थिरमानसः चतुर्गुणंहिकर्तव्यंशिष्यस्यमुक्ति
हेतवे यदिसिद्धिस्तुभवेत्तस्यतस्यापिमुक्तिभागभवेत्

मा॰
भे॰ तं॰
२॰

कथनस्य देवेशि शांतिर्भवत्येव न संशयः स्वप्नेऽपि
मंत्रकथने श्मशानसाधनं चरेत् कुजवारे शनौ वा
रे प्रथमे गमनं चरेत् सप्ताहे वा यत्प्रथमे गमनं तदे
वीत्तरीये वा दिने यजेत् श्मशानसाधने वस्त्रं स्वर्णं चै
काग्रचेतसा स्वर्णं रौप्यं तथा वस्त्रं दत्त्वा चरणमाचरेत्
स्वर्णपीठं प्रदातव्यं मधुपर्कं यथोदितम् राजपत्नीये
न त्वछुन्नीयेनैव वाससा अलंकारै यथायोग्यं तत्र
तस्य निधापयेत् नैवेद्यं विविधं रम्यं नानाद्रव्यसमन्वि
तम् सामिषान्नं गुडं छागं सुरापिष्टकपायसम् भाग
द्वयं जले दद्यात् यदि भोक्ता न तिष्ठति एवं पूजां समाप्या
दौ शिवपूजां समाचरेत् षोडशोपचारैश्च लिंगं तत्र चक
विंशतिम् अष्टोत्तरशतेनैव बिल्वपत्रैः सचंदनैः प्रत्ये
कं पूजयेन्मंत्री गंगाजातकसहस्रकम् सहस्रं होमयेत्
पश्चाद्बिल्वपत्रैर्विधानेन एवं कृते लभेत्कीर्तिं दीर्घायुर्ना
त्र संशयः इति मातृकाभेदतंत्रे पार्वतीश्वरसंवादे त्रयो
दशः पटलः श्रीचण्डिकोवाच शृणु नाथ परानन्द प
रापरजगत्पते इदानीं श्रोतुमिच्छामि मालायाः कीदृ
शो जपः का माला कस्य देवस्य तद्वदस्व समाहितः श्री
शंकर उवाच वैष्णवे तुलसीमाला गजदंते गणेश्वरे का
लिकायां महामंत्रं जपेद्रुद्राक्षमालया तारायाश्च जपेन्मंत्री
महाशंखाख्यमालया सर्वविद्यां जपेत्सुधीः अकस्माद्दे
महासिद्धिर्महाशंखाख्यमालया तथैव सकलां विद्याम्

ह्रां क्षेव सेद सदा ॥ स्फाटिकी सर्वदेवस्य प्रवालैः सकलां जपेत् ॥
स्वर्णे गौप्य समुद्भूता सर्वदेवेषु योजिताम् कालि
कायाश्च सन्ध्यायाः प्रवाले प्रजपेत् सदा भैरव्याः प्रजपे
न्मन्त्री शैवपद्माख्यायाः प्रिये श्मशान धुत्तूरे माला
जपेद्धूमावती विधौ इति ते कथितः कान्ते महामाला
विनिर्णयः ।- अथ ग्रन्थिं प्रवक्ष्यामि शृणु एकान्ते समा
हिता येन माला सुसिद्धा च तन्त्रेण सर्वफलप्रदा माला
या श्चाधिका कान्ते ग्रन्थि स्सैका फलप्रदा एकपंचाशि
काया च माला या परमेश्वरि त्रयं ग्रन्थि युता मातासा
ऽऽहित यवेष्टिताम् सपादवेष्टने देवि नागपाशमन्ता
हरम् सर्वदेवस्य माला यो सर्वत्र परमेश्वरि त्रयं ग्र
न्थिं विधायेत्थं नागपाशमथापि वा मालायामधिकां
देवि चैकां ग्रन्थिं प्रदापयेत् मूलेन ग्रथनं कुर्यात् प्र
णवेनाथवा प्रिये ग्रन्थिमध्ये च गुटिकां कुर्यादतिम
नोहराम् सूत्र द्वयेम हेशानि मीलनं कारयेत्ततः मे
रुं च ग्रथनं कुर्यात् हूं ग्रन्थि संयुतम् एवं मालां विनि
र्माय गोपयेद्धृदये ततः कम्पनं धूननं शाब्दं नैवं तत्र
प्रकाशयेत् करभ्रष्टं तथा छिन्नं महाविघ्नस्य कारणं
कम्पने सिद्धि हानिः स्याद्धूननं बहु दुःखदम् शब्दजा
ते भवेद्रोगः करभ्रष्टा द्विनाशकृत् छिन्ने सूत्रे भवेन्मृत्यु
स्तस्माद्यत्नपरो भवेत् एवं ज्ञात्वा महेशानि शान्ति स्व

मा॰ भे॰ तं॰ २१

ल्पयनेचरेत् कम्मनेयोजपेन्मंत्रंयदिसिद्धिंप्रयच्छति
यत्नेनगुरुमानीयद्वात्रिंशदुपचारतः कुम्भस्थापन
केकृत्वापूजयेदिष्टदेवताम् ततोहनेद्बिल्वपत्रैरष्टो
त्तरशताहुतिम् त्रिमधक्तेनविधिनाधूननेःपिवस
न्दरि सशोह्जल्पमानेवश्यंवैकुर्य्याद्धितत्क्षणः करस्पृष्टे
तण्डाष्ठिन्नेपुरश्चरणमाचरेत् जपादांतेयजेद्देवींषो
ड्शोपचारकैः प्रसहस्रजपेन्मंत्रंप्रसहस्रंबलिदान
कामपंचांगस्यप्रमाणेनसर्वकर्मसमापयेत् दरि
द्रःपरमेशानियदिविघ्नपरायणः अयुतंतेमहतीर्थ्
दिकसहस्रंजपेन्मनुम् सहस्रैकंहनेत्पश्चात्सर्व
विघ्नोपशांतये कुम्भतोयैःस्नापयित्वापुनर्मालाप्र
दापयेत् अनेनैवविधानेनविघ्नजालेनलिप्यते इति
मातृकाभेदतंत्रेहरगौरीसंवादेचतुर्दशःपटलः॥
श्रीचण्डिकोवाच मंत्रधारणमात्रेणतत्क्षणात्तन्मयो
भवेत् जीवात्माकुण्डलीमध्येप्रदीपकलिकायथा
निजेष्टदेवतारूपादेहसंस्थाचकुण्डली भुज्यतेसै
वदेहस्थाकाचिंतासाधकस्यच तन्मेब्रूहिमहादेव
यद्यहंतववल्लभा॥ श्रीशंकरउवाच भोगस्तु
त्रिविधोदेविदिव्यवीरपशुक्रमात् निर्लिप्तोदिव्य
भावस्थःकुण्डलीभुज्यतेयतः आजिह्वान्ताकुण्डलिनी

21

वीरस्यवीरवन्दिते महादेव्याःप्रीतयेचप्रसादंभु
ज्यतेपशुः द्विजातेर्द्दिव्यभावस्यसदानिर्वाणदाय
कः विशेवीरस्यनिर्वाणीभवत्येवनसंशयः साक्षा
न्मादिमहामोहेनियुक्तेनत्रिलायादिषु पशुनाभ
क्तियुक्तेनप्रसादंभुज्यतेयदि स्वर्गभोगीभवत्येव
मरणेनाधिकारिता जन्मांतरमवाप्नोतिमहादे
व्याःप्रसादतः दिव्यवीरमतेदृष्टिर्ज्ञायतेनात्रसंश
यः दिव्यवीरप्रसादेननिर्वाणीनात्रसंशयः प्रसाद
भोगीयोदेविसपशुर्नात्रसंशयः मरणेनाधिका
रोऽस्तिपशुभावस्थितस्यच नैवमुक्तिर्भवेत्तस्यज
न्मचाप्नोतिनिश्चितम् श्रीचण्डिकोवाच वदमेपर
मेशानदिव्यवीरस्यसम्मतम् यत्कृतेदिव्यवीर
स्यमहामुक्तिर्भविष्यति श्रीशंकरवाच साक्षाद्ब्र
ह्ममयीदेवीचाभिशापाच्चवारुणी शापमोचनमा
त्रेणब्रह्मरूपधरापरा निवेदनान्महादेव्येतत्तद्दे
वीभवेत्किल मूलाधारात्कुण्डलिनीमाजिह्वां
तांहिभावयेत् तन्निवेदनमात्रेणज्ञानवान्साध
कोभवेत् यथैवकुण्डलीदेवीदेहमध्येव्यवस्थिता
तथैवचावलांध्यायेत् कलांडेस्वेष्टदेवताम् कु
ण्डल्याससमभागेनशक्तिवन्हिप्रदापयेत् आत्मोतस

मा॰
भे तं॰
२२

घ्नं महाघ्नं तेन तत्वात् परमात्मने अवश्यमेवय
ज्ञीयात्तदात्मानेवरानने उतस्तुष्टादि विचारोऽपि
कदाचिन्नास्ति ब्रह्मणि गंगातोयेपरंब्रह्मप्रसादक
स्तत्वद् गंगासागरतोयेवाप्रसादकस्यवाभवेत्
शृणु ज्ञायमहामायेतज्जलेस्नानमात्रतः मुक्तिभागी
भवेन्मर्त्यस्तज्जलेवावगाहनात् पदादिमस्तकांते
वैस्नानकालेप्रमज्जति पादस्पर्शेनदोषायपरंब्रह्म
णिपेलजे परमात्मनिलीनेचतथैवपरमेश्वरि इति
तेकथितंकांते दिव्यवीरस्यलक्षणम् वीरतंत्रेयो
नितंत्रेमाहात्म्यंकथितंमया शृणु देवि प्रवक्ष्यामिवी
रकायास्थलक्षणं दिव्यशक्तिर्वीरशक्तिर्गुरुशक्तिस्त
थापरा कुलशक्तिःकामिनीचनवशक्तिःकुमारिका
श्रीगुरुंपूजयेद्भक्त्यास्वदेहदानपूर्वकं अन्यथात
स्यदेहस्यनिग्रहोजायतेध्रुवम् सप्तजन्मनिसादे
वीप्रकृष्टीपतिवर्जिता शिवेनत्वांस्वकांतेचपूजा
साधनमाचरेत् कदाचिन्नयजेद्वामेपुरुषंपरमेश्वरि
अन्यस्यपूजनाद्वाणि सर्वनाशोभवेद्ध्रुवं कांतस्यापिवि
हीनंतेपुत्राणांनाशमाप्नुयात् धननाशोभवेन्नित्यंदे
व्याःक्रोधश्चजायते अवश्यंपूजयेन्नित्यंगुरुदेवसना
तनं भद्राभद्रविचारंचयाकरोतिगुरुस्थले तस्या
मंत्रंक्रोधयुक्तं विपत्तिश्चपदेपदे ।ः

वरं जनमुखान्निन्दा वरं प्राणान्परित्यजेत् तथापि
पूजयेद्देवं साक्षान्निर्वाणदायकम् सदाभक्तिंचक्रा
पस्वेवश्चेपेद्गुरुपूजने श्रीगुरोस्तेजसंभक्त्या यदि
धारणमाचरेत् सत्सं सत्संपुनः सत्यंकाशीसमानात्र
संशयः अभक्त्या परमेशानि यदि धारणमाचरेत् ज
पपूजादिकं तस्य वर्द्धते तेजसादिकम् श्रीचण्डिको
वाच सपत्नीकं यजेद्देवं गुरुं निर्वाणदायकम् तस्यादं
गं परित्यज्य कथमात्मनियोजनम् श्रीशंकर उवाच
शृणु देवि प्रवक्ष्यामि गुरोराज्ञानुसारतः धारयेत्तेज
संभक्त्या स्वयं लिप्सा विवर्जिता गुरुपत्न्याश्चात्मज
स्य श्रीगुरोरात्मयोषितः गुरुपत्नी गुरुः साक्षात्गुरु
पुत्रो न संशयः एकस्य पूजनात्कान्ते उभयोः पूजनं
भवेत् गुरुपुत्रो गणेशाख्यगुरुपुत्रः षडाननः एकं
गुरुसुतं कान्ते पूजनेयाः सदारता अन्यं गुरुसुतं भक्त्या
पूजयेन्न कदाचन वीरं वा दिव्यमूर्तिं वा कदाचिन्न हि
पूजनात् एकस्य पूजनाद्देवि महासिद्धीश्वरो भवेत्
उभयोः स्त्रीणां च नारियानारीपूजनं चरेत् तस्याः सम
स्तं विफलं ध्यानादिजपपूजनम् यदि भाग्यवशाद्देवि
एकं गुरुसुतं लभेत् मनोज्ञं पाशवं वेतारं निग्रहानुग्र
हे रतम् स्वन्दं योवनोन्मत्तं गुरुतुल्यं न संशयः प्राणा

मा॰
भे॰ तं॰
२२

तेःपि च कर्त्तव्यं पूजनं मोक्षदायकम् न यजेद्यदि
मोहेन सैव पापालया भवेत् इति मातृकाभेदतंत्रे
पार्वतीश्वरसंवादे पंचदशपटलः १५ ॥

ब्रह्मरन्ध्रसरसीरुहोदरे नित्यलग्नमवदातमद्भुतं
कुण्डलीविवरकाण्डमण्डितं द्वादशार्णसरसीरुहं
भजे १ तस्य कन्दलितकर्णिकापुटे क्लृप्तरेखमकथा
दिरेखया कोणलक्षितहलक्षमण्डलीभावलक्ष्यमब
लालयं भजे २ तत्पुटे पटुतडित्कडारिमस्पर्द्धमा
नमणिपाटलप्रभम् चिंतयामि हृदि चिन्मयं वपुर्बि
न्दुनादमणिपीठमण्डलम् ३ ऊर्द्धमस्य हुतभुक्शि
खात्रयं तद्विलासपरिबृंहणास्पदम् विश्वघस्मर
महोच्छटोत्कटं व्यामृशामि युगमादिहंसयोः ४
तत्र नाथचरणारविन्दयोः कुंकुमासवझरीमरन्द
योः द्वन्द्वमिन्दुकरकन्दशीतलं मानसं स्मरति मंग
लास्पदम् ५ निषक्तमणिपादुकानियमिताघकोला
हलं स्फुरत्किशलयारुणं नखसमुल्लसच्चन्द्रकम्
परामृतसरोवरोदितसरोजसद्रोचितम् भजामि
शिरसि स्थितं गुरुपदारविन्दद्वयम् ६ पादुकापंचक
स्तोत्रं पंचवक्त्राद्विनिर्गतम् षडाम्नायफलोपेतं प्राप
ञ्चे चातिदुर्लभम् इति मातृकाभेदतंत्रे सर्वतंत्रोत्त

मोत्तमे · पार्वतीपरमेस्वरसंवादे श्रीशिववक्त्रा
द्विनिर्गते श्रीमद्गुरुपादुकास्तोत्रं समाप्तम् ॥